

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok, gazdasági egyleti tagok, és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □em-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyilt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyilt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adtnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

A székelykereszturi tanítóképző.

— A székely-mentés szolgálatában. —

(— — r.) Minden legkisebb lépés, bármely nemes törekvés, mely a székelység állapotának javítására irányul s e jobb sorsra érdemes nép megmentésének hazafias munkakörét érinti, egy-egy kellemesen megnyugtató, fölszillanó reménysugárt képez arra nézve, hogy az ország keleti határának eme természetes őrei ősi kis hazájukban jobb időket fognak még megérni s e derék nép válságos helyzetéből előbb-utóbb szerencsés révparthoz érkezik.

Ilyen általános megelégedés, remény s tiszta örvendezésnek lett forrása a székelykereszturi tanítóképző igazgatójának, Ujvári Mihálynak azon eredményes fáradozása, mely szerint sikerült a magas kormánytól kieszközölni, hogy a vezetése alatt álló székely tanítóképző növendékei szintul nagyobb állami segélyben részesülnek. Megvoltunk győződve eddig is Ujvári igazgató lelkesedéséről s erélyesen előre törő munkájának immár szépen kibontakozó, tervszerű céljáról s midőn hazafias igyekezetének ilyen erős jeleit szerencsések vagyunk szemlélni, csak kedves kötelességet teljesítünk, ha erről megemlékezni sietünk.

A kereszturi képezde is a székelységnek féltett kincse volt minden időben. A vasutat oly sokáig nélkülöző Székelyföld fiatalsága közel kapván ez intézetet, fölös számmal tódult feléje, hogy beiratkozhassék. Így van ez napjainkban is. Azonban az évi állami segélynek időközben bekövetkezett korlátozása több rendbeli nehézséget okozott volt éppen azok részére, kik ez uton látták volna gyermekeik jövőjét biztosítva. A figyelemmel fürkésző igazgató csakhamar fölfedezte e gátat s nem nyugodott, míg e több tekintetben károsnak bizonyult nagy akadályt az utból el nem porlasztotta, ami sikerült is. Üdvözljük Ujvári Mihály igazgatót a székely-mentéshez tartozó e fölötté nevezetes akciójáért.

E cselekedetével mélyen bevészte nevét a székelység élettörténetébe. Kezet fogunk vele, mint a székely-mentés jelentős tanfőrával, hogy vele együtt áldjuk a közoktatásügyi magyar kormányt, amiért elfogadta az intézet vezetőjének messze kiható javaslatát. Sok székely szülő válláról nagy nehézség hullott le ez ujtással s nem megvetendő összeg szabadult föl, melylyel a székely családok állapotaikon más irányban enyhithetnek. Ilyen kézzel fogható eszközök s segítségük szükségesek a székelység számára.

Egyéb följegyezni valóra is akadtunk, mely a kereszturi képezde belső világának

erősödését jelenti. Az intézetnél ez idő szerint már mind belakáson vannak a növendékek elhelyezve a kellő felügyelettel lehetővé tétetett. A mellett az intézet igazgatója egyetértve a tanári karral oly intézkedést léptetett életbe legujabban, mely szerint — habár egyelőre 2—3 helyen, de mindig egy tanár személyes felügyelete alatt — fognak étkezni a növendékek.

Nem tudjuk eléggé hangsúlyozni ez intézkedésnek rendkívül nagy fontosságát. Nagy áldozat ez a tanári kar részéről, de valóban elengedhetetlenül kellék ez s teljes elismeréssel adózunk e hazafias előre látó gondoskodásért.

A fiatalságnak tetőzés szerinti helyen való étkezése — felügyelet nélkül — sok okból veszedelmet hozott magában. A szabad étkezés ideje alatt fejlék ki rendszeren a magukra hagyott erdülő fiatalok között a csintalanság, neádszég, szabadoság, rossz irányu gondozás, érzület stb. Tanáraik szemelőttében a növendékek tartózkodóakká válnak, illedelmesebbekké lesznek, beszédjüknek tárgya komolyabb körben forog, megszokják a komolyságot s irányító munkát is látván maguk előtt, megfelelően jegecesedik viselkedésük, beszéd modoruk, jellemük, magatartásuk. Együtt levén tanáraikkal, a családi kötelék, viszony mintegy helyettesítést nyer. Ez a hely s körülmény legalkalmasabb arra, hogy a tanár és tanítvány egymást megismerje s becsülni tanulja s a kölcsönös bizalom és szeretet köztük kifejlődjék s mindkét félre boldogító intézeti kellemes égalj keletkezzék, mely jótékonyan ki fog hatni az intézeti egész időre, sőt egész életre is. Méltán keltett igaz örömet tehát Ujvári igazgató s a tanári kar emez ujtása minden székely szívében.

Sajnos, a fönnebbi örvendetes jelenségek mellett találkozunk a kereszturi képezdénél olyan külső jelekkel is, melyek elszomorítják a szemlélő lelkét. Értjük az intézet épületeit, melyek egytől-egyig elavult alkotmányok.

A minta-iskola fölszerelésében sem látunk mintát; régi rozoga padok éktelenkednek ott, miket valószínűleg valamely más iskolából, mint hasznavehetetleneket ki dobtak.

Nemzetiségi vidékeken pompás iskola, paloták, elragadó minta berendezések, fölszerelések hirdetik a magyar állam gondos bőkezűségét s a Székelyföldön mintegy beáll első szegénynek az állam. Nem jól van ez így; szegyen ez Nagymagyarországra.

No de egy percig se engedjünk helyet a méltatlankodás gondolatainak; az intézet igazgatójától megtudtuk t.i., hogy a kereszturi tanítóképző új épületének terve készzen van, közoktatásügyi miniszterünk már ki is utalta az építés megkezdéséhez az

összeget. Így hát nemsokára megfelelő gyönyörű szálláson lesz elhelyezve az intézet — minta-berendezéssel — bizonyossággal annak, hogy a magas kormány ezután már nem pusztá ígéretekkel akarja traktálni a székelyeket.

Lassan lassan tehát mind inkább sokasodik azok száma, kik a székelység mentési ügyéhez csatlakoznak, mint azt a kereszturi képezde igazgatójának s tanári karának példája is oly szépen bizonyítja.

Aki a székelységért harcol, a hazának tesz fontos szolgálatot: segít újra megerősíteni az ország omladozó keleti védbástyáit. Vegyen is részt e munkában minden igaz magyar, kinek kebelében a hazaszeretet melegsége el nem hidegült, vagy onnan végleg ki nem pusztult.

Egyházi élet.

Rancsai Miskolcseg e napokban tartotta meg temploma újrafestésének ünnepét. A közeli községekből tömegesen jött az ájtatos hívek serege s mily nagy vala csodálkozásuk, midőn az idők viharai által megrongáltak tudott kis templomba lépve, egy igen díszesen kifestett, ájtatosságra gerjesztő — belsőleg megújított — szent hajlékban találták magukat.

Az ünnepi misét Kis András oroszhegyi plebános — Tamás István szentkirályi, Németh Gyula k.-keményfalvi és Süller István szenttamási plebánosok segédlete mellett — celebrálta.

Mise végén Süller plebános lépett a szószékre s a nála szokásos lelkesedéssel, az ihlettség hangján szólott a hívek nyelvén az egybegyültekhez; kiemelve beszédében azon nemesen érező jó szívek áldozatkészességét, kik az Ur ezen kised hajlékát a Legszentebbekhez illő módon kifestették.

Jól esett lelkünknek hallani és látni, hogy hithideg korunkban is akadnak jó lelkek, kik az Isten dicsőségét szívükön hordják s az Ő hajlékának méltó módon való díszítéseért semmi fáradságot sem kímélnek. Ilyen vallásos lelketül férfi — hiszem, szerénységét nem fogom ezzel sérteni — Tállyan Imre tanító, ki számtalanszor jelét adta nemesen érző szívének. Nemcsak sajnosan látja ő kised községében a hiányokat, hanem iparkodik is azokon segíteni. Évenként az iskolás növendékeivel előadott — s többször megismételt — gyermek szindarabok, karácsoni pástorjátékok nemcsak végtelen türelméről és lankadatlan szorgalmáról tesznek fényes bizonyosságot, hanem igen kedves emlékként vésődik a hívek lelkébe. A csekély belépő-jegyek útján szerzett filléreket is, hogy mily hasznosan tudja értékesíteni, bizonyítja az, hogy ennek jövedelméből a templom számára Tárkányi énekes könyvet vett, iskolája könyvtára részére pedig a Szent István-Társulat kiadásában megjelent összes Népiratkat megrendelte s azokat az olvasni szerető növendékek és szülők részére, hozzáférhetővé tette. Legutóbb a színielőadás jövedelmét egy oltárszőnyeg beszerzésére kívánta fordítani, de mivel elegendő fedezet erre még összehozva nem volt — lelkes plebánosa engedélye mellett — a buzgó híveket könyörödományok nyújtására kérte fel. Ebbeli törekvését csakhamar oly siker koronázta, hogy a begyűlt adományok a szőnyeg vé-

tel arát jóval túlhaladták. Lelkes gondolata támadt. Nagyobbát, maradandóbbat létesíteni.

Plebánosával közölte tervét, mely a kised templom javítása és festéséből állott. Természetes, hogy a terv plebánosa helyesléssel találkozott. Sarkalva a nemes vágytól, községenként házról házra járt s még a legcsekélyebb adományt is hálás köszönettel fogadta. A szegényebbek által nyújtott termény- és tojásbeli adományokat illő árban értékesítve, rövid néhány hét alatt együtt volt a templom festés értéke elannyira, hogy a 200 korona festés-díjból csupán 12 korona terhelte a templom pénztárát.

Herman György festő — kinek sok szép templom dicséri tudással párosult művelését — a jelzett összegért valóban szép munkát végzett. A „Jézus mennybe menetele“ és „Szent Cécille“ képek dicséretére válnak. Az ájtatos hívek gyönyörrel eltelten szemlélik ezeket és áldják az isteni gondviselést, ki számukra ily lelki vezéretet, nemesen érző tanítókat rendelt.

Alkalmam volt a gyűjtő-ívbe — mely bárkinek rendelkezésére bocsátatik — betekinteni, mely a buzgó plebános 5 korona adományán kezdve helyben 20, az oltár-egyesület 15, a színelőadás jövedelme 20, egy zselaki magát megnevezni nem akaró jó lélek 25, Oroszhegy 26, Szenttamás 8, Ülke 10, Bogárfalva 7, Szentlélek 10, Malomfalva 10, Lengyelfalva 7, a sóvidéki tanítótestület és főtisztelendő papsága 15, 185 K kamatja 3 korona 40 fillér és Udvarhely városa 5 korona 60 fillér adományokkal szerepelnek.

Az üdvözítő Jézus, ki a szegénynek nyújtott alaminzsnát olybá veszi, mintha neki adtuk volna; legyen bőséges jutalmuk mind a kegyes adakozóknak, mind pedig a lelkes plebános és tanítóknak.

Tanító ur! A szép nagy harang a kar alatt; várva a szebb időkre. Nem lehetne-e azt alkalmas módon felállíttatni, hogy hirdesse az Ur dicséretét? A kitartó buzgóság csodákat mivel!

Egy jelen volt.

Különfélék.

Tizedik esztendő

A „Székely-Udvarhely“ tizedik évfolyamának október—decemberi negyedére ezennel előfizetést nyitunk.

Lapunk igaz barátaihoz egyszersmint azt a tiszteletteljes kérést intézzük, hogy lejárt előfizetésüket mielőbb megújítani, az esetleges hátralevőket kiegyenlíteni és a „Székely-Udvarhely“-es ismerőseik, jó barátai köreiben hathatósan támogatva, megrendelésre ajánlani kegyeskedjenek. Ezért mi hálásak leszünk, a székely nemzeti közügyeknek pedig hazafias szolgálatot tesznek.

A „Székely-Udvarhely“ ezennel is *hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap* karolja föl a székelység, de főképp e székely anyaváros és vármegye legvitalisabb érdekeit.

Tíz éven át a „Székely-Udvarhely“ — nem riadva vissza semmi áldozattól: hiven, lelkiismeretesen és székely honfiai szeretettel, teljes pártatlansággal igyekezett előmozdítani a székelység ügyeit. Mig nyolc éven át évenként 52—53 vezér-, 50—80 tárcacikket, 25—30 tanügyi és 1500—1600 apróbb közleményt adhattunk, addig most 104 vezér-, 120—130 tárcacikkely, 50—70 tanügyi és 2300—2400 apróbb közleményt adunk azért a székely, pár korona előfizetési díjért, mely bőven visszatérül azáltal, hogy legjobb tehetségünk szerint, munkatársaink kitartó támogatásával, mindig oly közleményeket ohajunk hozni, a melyek a „Székely-Udvarhely“ hatáskörébe valók s a közérdeket igazán előmozdítani hivatottak.

A székelység ügyeivel továbbra is állandóan foglalkozunk, mert hiszen székely népünk előhaladása, boldogulása, nemcsak székelyföldi, hanem elsőrendű magyar nemzeti és így a leghazafiasabb érdek is.

Legyen szabad tehát m. t. olvasóink, önzetlenül támogatott munkatársaink eddig tapasztalt nagybecsű pártfogását továbbra is kérnünk, hogy elvállalt és folyton fokozódó kötelezettségeinknek — teljes mértékben megfelelhessünk.

A „Székely-Udvarhely“ előfizetési ára az október—decemberi negyedévre 2 K 50 f, községeknek, papok-, gazdasági egyleti tagok- és községi előjáróknak egész évre 8 K, tanítóknak, községi és körjegyzőknek 7 K.

Az előfizetések postadíjmentes beküldésére a m. kir. postatakarékpénztár 10,489. sz. befizetési lapja használandó, mely nyugtául szolgál s amelytől mindenkinek készséggel és ingyen küldünk

meg. Ugyszintén mutatószámot is ingyen küldünk bárkinek és bárhová.

Rendkívüli kedvezmény. A „Székely-Udvarhely“ folyó évi december 25-én ünnepli fennállásának tizedik évfordulóját. Ez alkalomból nagyszabásu *albumszerű naptárral* kíván kedveskedni előfizetőinek. Az *Albumot* minden előfizető — rendkívüli kedvezménykép a most 1 negyedre előfizetők és jövő évre megrendelők is — *teljesen ingyen kapják.* A „Székely-Udvarhely“ karácsoni Albumát több ezer példányban nyomtatjuk s így hirdetések közlésre kiválóan alkalmas. Hirdetéseket még csak f. hó végéig fogadhatunk el.

Pénzügyi kinevezések és áthelyezések. A pénzügyi m. kir. miniszter Nagy János helybeli m. kir. adóhivatali tisztet pénzügyi számellenőri minőségben Köhalomba; Barra Árpád kir. pénzügyi számtisztet Nyárádszeredába; Medgyessy Dezső helybeli kir. törvényszéki irodagyakornokot pénzügyi számtiszt minőségben Algyógyra járási számvevőknek nevezte ki. Bats Károly helybeli kir. pénzügyi számtisztet hasonló minőségben áthelyezte a fogarasi pénzügyi számvevőségi kirendeltséghez.

Figyelmeztetés. A folyó évi október 10-én Homoródokládon megtartandó állatkiallítás rendező bizottsága a résztvenni akaró vendégeket, kik már 9-én estére Homoródoklándra szándékoznak menni, kéri ezúton is, hogy e szándékukról az elszállásolhatós végett Szabady Tivadar főszolgabíró, mint a helyi rendező bizottság elnökét, október 7-ig okvetlenül értesíteni sziveskedjenek.

Tisztelgés az új tanfelügyelőnél. Az Udvarhelymegyei Tanító-Egyület vezetősége folyó hó 27-én tisztelgett és mutatkozott be Ember János vármegyei tanfelügyelőjénél. Szász Ferenc t. e. elnök sajtó általi emlékeztetése meg az egymásután gyorsan következett tanfelügyelői változásokról, teljes ömerek ad kifejezést, hogy vármegyei népoktatásügyének vezetése egy országos nevű, szelíd, kü, jeles paedagogus kezébe van ujonnan került. Ember János eddigi tanfelügyelői munkájának, bizalmas zalogos népoktatásügyünk helyes irányban, szeretettel párosult, gondos vezetésére. Székely vendégszerető szívünk, teljes őszinteségével Isten hozottat mondva, a tanítás azon egyértelmű hó kívánóságának ad kifejezést, hogy találja új vezérünk itt, e törekvő székely tanító körében is magát oly igazán itthon, mint amilyen kedves otthont látott el, budapesti jeles kartársaink köréből. A tanfelügyelő, a megnyilatkozott bizalmat, az iránta tanúsított figyelmet megköszönve, örömeinek ad kifejezést, hogy a vármegye tanító körében, habár csak egy kis részét is, irodájában ismerkedésre megjelenni láthatja. Kijelenti, hogy a tanító körében nagyobb alkotásait, de kisebb munkálkodását is nagyra becsüli, irodája minden tanító előtt nemcsak nagyobb ügyek elintézése, de kicsinyesnek látszó dolgok megbeszélgetése végett is mindig nyitva áll, mert igen sokszor kicsin mulnak el a nagy dolgok. Erős az elhatározása, nagy az akarat, hogy az érdekeket mindenhol a legjobban összeegyeztetve, vármegyei népoktatásügyét, a tanító körében nemes törekvésével egyetértve, a lehető legmagasabb fokra emelje. És hogy ezen kitűzött célját elérni, habár sok munkával is, de nem lesz nehéz feladat, már most jelezheti; meggyőződve rövid idejű itt léte alatt is arról, hogy e tiszta magyar ajkú vármegye lakosságának eleven észjárása, minden dolog iránt érdeklődő, tanulni szerető s a melynek helyes irányu vezetésén, nevelésén egy lelkes tábor székely tanító körében, továbbá amit kiválóan nagyra becsül, a népnevelési ügyek helyes irányu fejlődését, egy kitünően vezetett közigazgatás segíti teljes jóakarattal. Olyan három jelenség ez, mely népnevelői munkáink eredményét feltétlenül biztosítja, s ez üdvös cél elérésénél jelszava nem az lesz, hogy előre fiúk, hanem az: a munka a munka a munka! Adja Isten, hogy e nemes jelszó alatt nemcsak a hivatott munkások, de a legmesszebb menő érdekeltséget felkeltve, az érdeklődők is hiven és sokáig követhessék, népoktatásunk e derék és lelkes vezérét!

Vármegyei költségvetés. Udvarhelyvármegye közigazgatási és gyámhatósági költségvetéséről az 1905. évre egybeállított költségvetési előirányzat az állandó választmány véleményes jelentésé-

vel, folyó hó 27-től a vármegye kiadóhivatalában 15 napi közszemlére van kitéve. Az egyes adózók az 1886. évi XXI. t. c. 17. § értelmében a költségvetésre észrevételeket tehetnek s azokat a közgyűlést megelőzőleg 5 nappal az állandó választmányhoz beadhatják. Ezen észrevételeket az állandó választmány tárgyalni s véleményes jelentés mellett a közgyűlésnek bemutatni köteles.

Szabadságolás és áthelyezés. A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter Bodor Miklós székelykereszturi áll. tanítóképző intézeti tanárnak öthavi szabadságot engedélyezett. Eber Dezső segédtanárt pedig jelenlegi minőségében a csurgói állami tanítóképző és Macskásy Zoltán csurgói segédtanárt ugyanazon minőségben a székelykereszturi állami tanítóképző intézethez helyezte át.

Uj gazdakör. Lokod községben is megalakult a Gazdakör 35 taggal, Pálffy Ferenc unitárius pap elnöke mellett és Gáspár Albert homoródszentmártoni körjegyző kezdeményezése folytán.

Halálozás. Farczady K. Lajos, városunk egyik tekintélyes polgára — mint részvétellel értesülünk — tegnap egyik gyógyintézetben befejezte földi pályáját Kolozsvárt. A megboldogultat városunkba fogják szállítani és itt örök nyugalomra helyezni.

Műfaragómester. Székelykeresztur nagyközségben közelebről egyik, Bethfalván született székely atyánk fia műfaragásati műhelyt nyitott. Salamon Kálmán kiválóan képzett műfaragómester ez a merész ember, aki arra törekedik, hogy a műipari készítményekért évről-évre kiözönlő sok ezernyi koronából itthon tartson valamennyit, finom izlésről tanuskodó munkáival. Másfelől pedig a székely nép fiaiban meglévő műérzékét fejlessze s ezáltal is megélhetést nyújtson a különösen téli foglalkozás nélkül tengődő falusi embereknek. Ez a szép, nemes cél azonban a mily üdvös és hasznos dolog, épen oly nehéz feladat is. Mert Salamon Kálmán hiába szerzte meg tanulmányait annak idején Péter Ferenc tanítóképző intézeti műfaragó szaktanárnál; hiába folytatta, emelte magas színvonalra Budapesten, Londonban, Brüsszelben és Párisban képzettségét, ha csak szűkös körben mozoghat s annak gyümölcsét székely atyafiságos szeretettel itthon szétosztani nem tudná. Salamon Kálmán is ezt gondolta akkor, midőn Udvarhelyvármegye Iparfejlesztő Bizottságához folyamodott. Nem magának kér segítséget, mert hiszen az ő művészi alkotásaiból egymaga szépen megélhet még Székelykereszturon is. Azt akarja, hogy a székely apák és anyák fiaiban meglévő műérzékét felébressze és kifejlessze, s ezáltal kenyeret adjon kezükbe. Erre a célra kér segítséget műhelyének kibővítésére. A mennyire ismerjük vármegyei iparfejlesztő bizottságának lelkes tagjait és különösen Hollak Arthur főispán, bizottsági elnök minden jó ügy iránt fogékony lelkületét, teljes meggyőződéssel hisszük és reméljük, hogy Salamon Kálmán műfaragómester, székely atyánk fia szerény kérését a legnagyobb ügyességgel fogják tárgyalni s annak teljesítését kieszaközölni. Viszont igen ajánlanók Salamon urnak, hogy véka alá ne rejtőzzék tudományával, hanem költözzék be a központba, mert itt talán mégis csak bővebb tere nyílnék sokoldalú szép tehetségének.

Az országos baromvásár Székelyudvarhely folyó évi október 1-én (szombaton) kezdetét veszi és három napon át tart — mindenféle állatnemre nézve. Erről vármegyei összes községek és a szomszédos vármegyei hatóságait külön is értesítette városunk rendőrkapitánysága.

Községi Sósfürdő. Homoródszentmárton község határán a Vásártér nevű helyen községi Sósfürdőt építenek, a melyre a pénzügyi. m. kir. minisztertől e napokban érkezett le az engedély. Gáspár Albert körjegyző, — egyetértve a község értelmiségével — teljes ügybuzgalommal működik a derék székely község előhaladásán.

Vas Zsigmond. A szabadságharc dicső bajnokait, kiket a fegyver el nem ejtett, vagy a kötél meg nem fojtott, egymás után viszi el tőlünk a kérlelhetetlen halál. Nemsokára egyet sem látunk a dicső férfiak közül, csak emlékü maradt fenn, mely örökkön-örökké hirdetni fogja a szent hazaszeretetet. Folyó hó 23-án helyezték örök nyugalomra Székelykereszturon Vas Zsigmondot. ki szabadságharcunkat mint honvédhadnagy eleitől végig átküzdötte; legtöbb idejét Bem táborában töltötte, több csapatban részt vett és a szabadságharc elbukásával Kufstein várába záratott, a honnan

besorozták osztrák katonának és Olaszországba küldötték, honnan 1854-ben kiszabadult. Rokonai Székelykeresztúron laktak és közéjük telepedett le; különben bőződi születésű volt. Székelykeresztúron mindenki a legnagyobb tisztelettel adózott a tisztességben megöszült bajnoknak s midőn e hó 21-én 86 éves korában elhunyt, a hála és kegyelet Székelykeresztúr lakosságához mértén igen szépen nyilvánult meg. Temetésén a polgári zenekar, mely minden szent ügy iránt igen nagy lelkesedést tanúsít a Hymnust és más szép darabokat játszott el. Egy valódi honvéd temetést tartunk, puskalövés mellett tették sirba a megboldogultat, ki immár alusza édes álmát a haza szent földjében, amelyért ő annyit küzdött, annyit szenvedett. Ragyogja dicsfény körül sirját, szelleme lebegjen közöttünk, mely a haza nevéért szentté tegye előttünk, amelyért minden időben készek legyünk életet és vért áldozni.

— **Tanítók Hunyadi Háza.** Kolozsvárt, a Tanítók Hunyadi Házát holnap (pénteken) az Eötvös-alap diszülésével egybekötve fogják fölszentelni. A nagyszabású ünnepélyre az ország minden részéből összegyűlnek a nemzet népoktatói s maga Berzeviczy Albert dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter is személyesen fog megjelenni Vármegyénk részéről ma utaztak el Embert János kir. tanfelügyelő, Szász Ferenc tanítóegyleti elnök, Gyerkés Mihály tan.-e. főtitkár, Beke Albert nagyalambfalvi és Kertész Albert helybeli tanítók; ezutóbbi feleségével.

— **Betörés.** Folyó hó 25-én éjjel 11 óra tájban Izák Sándor kecsméri (Szilágy) illetőségű, izr. vallású, foglalkozás nélküli egyén, Ungvári Annának a Bethlen-utcában a Bartos-féle vendéglőhelyiség fölött levő lakásába eddig ki nem derített uton behatolt és onnan egy szekrényből 1 kis női zsebórát, 1 arany karperecet, 4 drb. fejés arany gyűrűt és egy korona készpénzt magához vett. — A lakásban levők közben felébredtek és zajt csaptak. A betörő menekülni igyekezett és eközben ő maga kiabálta legbuzgóbban a „fogják meg, tolvaj“-t. Már le is szaladt a lépcsőn, azonban az udvarról már nem juthatott ki, mert a lárma figyelmessé lettek a Bartos-féle vendéglőben időző vendégek és a rendőrség s együttesen lefűltek a szellemes betörőt, aki már a kir. ügyészség fogházában várja jövő sorsát, melyet a már megindított vizsgálat lesz hivatalosan eldönteni.

— **Ellenőrzési szemlék.** Csik- és Udvarhely-vármegyék területén a folyó évi ellenőrzési szemlék a cs. és kir. közös hadsereg részéről a következő időszakban és helyeken történnek. Gyergyótólgyesen október hó 14—15; Gyergyszentmiklóson 18—27; Csikszereében 27—31. és november 1—3; Csikszentmártonban 5—8; Székelykeresztúron október 8—14; Homoródoklándon 17—22; Székelyudvarhelyt 24—31 és Korondon november hó 2. és 3-án.

— **Az ingyenes könyvvel tanfolyamra** ismételtén felhívjuk városunk polgárainak figyelmét. Jelentkezhetni e tanfolyamra, mely október hó 8-án veszi kezdetét, a szakiskola igazgatóságánál, vagy Spaller József tanárnál (Árpád-utca 33. sz.).

— **Sozánsszky Mihály,** az Országos Központi Hitelszövetkezet brassói ellenőri kirendeltségének vezetője a napokban itt járt és a helybeli Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezet ügykezelését felülvizsgálván, azt rendben találta. Az igazgatóság- és felügyelőbizottságnak pedig a pontos és helyes vezetésért elismerését nyilvánította.

— **A vasuti állomás tolvaja.** A helybeli vicinális vasut állomásán immár több rendben megfordult valamely ismeretlen jó madár és szurkos kezéhez mindannyiszor hozzátapadt egyet-más ingó dolog. Tegnap reggelre virradó éjjel ismét látogatást tett s azt arról vették észre, mert egy rakodó-felben levő vasuti kocsiról mintegy 80—100 szál deszka reggel hiányzott. Hiába kutatták keresik a tolvajt, kilyét eddig homály fedt. S miután az állomás egyrésze bekerítetlen, ha a felügyeletet nem szigorítják, még megérjük, hogy a lokomotívot is ellopja a merész tolvaj...

— **Kenyér- és zabszállítás.** A nagyszabású hadtest cs. és kir. hadbiztossága az 1905. évi január hó 1-től 1905. szeptember hó 30-ig terjedő időszakra szükséges kenyér- és zabszükségletekre írásbeli ajánlatok mellett, nyilvános árlejtést hirdet az alábbi állomások és hivatalos helyiségekben a következő kiszolgáltatási állomások számára: Marosvásárhely és hozzátartozó sátor-tábor, valamint Beszterce; okt. 3-án Gyulafehérvárt az élelmezőraktárnál; Abrudbánya, Szászváros és Erzsébet város; okt. 11-én Brassóban az élelmezőfiók-

raktárnál; Botfalva, Szent-Péter, Hóltövény, Feketealom, Keresztényfalva, Vidombák és Rozsnyó; okt. 13-án Nagyszabású hadtest hadbiztosság hivatalos helyiségében: Nagydisznód, Fogaras, Medgyes és Székelyudvarhely kiszolgáltatási állomások számára. Bővebb felvilágosításokat e lap kiadóhivatalában is lehet szerezni.

— **Országos baromfiállítás Miskolcra.** A baromfitenyésztők orsz. egyesülete most rendezti első önálló kiállítását Miskolcra. Ezen kiállítás, amelyre több, mint 4500 drb. különböző fajú nemes baromfit jelentettek be, minden tekintetben jelentős és nagyszabású lesz. A székelyföldi miniszteri kirendeltség Marosvásárhelyről eddig e téren való működésének eredményeképp kiváló szép 100 daraból álló fajbaromfi kollekciót állít ki. Dörner Béla udvarhelyvármegyei kirendeltségi megbízott pedig tegnapelőtt adott vasútra 5 drb. emdeni ludat, 5 drb. langán kakast, 9 drb. langán tyukot és 8 drb. pekkingi kacst összesen 27 drb. fajbaromfit, amelyekkel vármegyénk tenyészetét fogja képviseltetni.

— **Talált holmik.** E hó 27-én, kedden este 8 óra tájban a megyeház erkélye alatt sétáló hölgyek egy batyut találtak, melyben több ágycsizma és ruhanemű volt. Legnagyobb valószínűség szerint lopott holmi, amit a tolvaj azért rejtett oda, mert elszállításában megzavarták.

— **Elhalasztott erdő-eladás.** Felsőboldogaszonyfalva község közbirtokossága ezúton értesíti az érdeklődő közönséget, hogy a „Székely-Udvarhely“ előbbi számaiban közzétett és okt. 2-ára hirdetett erdőeladás — közbejött akadályok miatt — bizonytalan időre elnapoltatott. Felsőboldogaszonyfalva, 1904. szept. 27. Biró Ferenc, birt. elnök; Balck Mózes, pénztárnok.

Közgazdaság.

Az élelmi cikkek nagybani árai a budapesti központi vásárcsarnokban.

A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Alató Szövetkezte jelentése a „Székely-Udvarhely“ száma 1904. szept. 27-ről.)

Gyümölcsfélékben kü. nő árvaltozás nem állott be. Szőlőkben cseké. ebbek a behozatalok, miért is a beküldött áru még jól és gyorsan értékesül. Vajban a tetemes hozatalok az irányzatot lanyhitották. Tojás piacon az árak változatlanul magasabbak.

Apró hirdetések.

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Székelyudvarhelyt a Kossuth-utca 25. sz. ház emeleti részében levő lakás **azonnal kiadó.** Értekezhetni G a z d a g Istvánal.

2227—904. tlkvi szám.

Hirdetmény.

Alsó-Siménfalva község telekkönyvei birtokszabályozás következtében átalakítottak és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. évi XXIX. t.-c., az 1891. 16. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t.-c. 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1899. évi XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában és az 1891. évi XVI. t.-c. 15. §-a a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1899. évi XXXVIII. t.-c. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-c. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi XXIX. t.-c. 22 §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket 6 hónap alatt vagyis **1905. évi március hó 31-ig** bezárólag e tlkvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset, annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2., hogy mindazok, a kik az 1886. évi 29. t.-c. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1899. évi XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is s a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellent-

mondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat 6 hónap alatt vagyis **1905. évi március hó 31-ig** bezárólag e telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellenmondások többé figyelembe vétetni nem fognak.

3. hogy mindazok, a kik tlkvi. átalakítása tárgyában tett intézkedések által nemkülönböztetve azok az első és második pontjaiban körülírt eseteken kívül az eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármily irányban sértve vélik — ideértve azokat, a kik a tulajdonjog arányának az 1899. évi XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a tlkvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1905. évi március hó 31-ig** bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az említett bejegyzéseket csakis a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmint egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a tlkvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbiróság, mint tlkvi hatóság.

Székelykeresztúr, 1904. július 19.

VERESS, kir. albiró.

Tessék elolvasni! Elolvasatlanul le nem tenni s tovább ajánlani!

Székelyudvarhelyt a Fő-piactéren kiadók az alábbiak:

Iroda, vagy raktárnak való szoba; pincék, gabona-elárúsító hely hámbárokkal; nyílt bazárnak átalakítható hely; fényképésznek, terve szerint átalakítandó helyiségek!

1. **Két udvari lakás,** kivánság szerint újból átalakítandó — mely áll 2—2 szoba, konyha, kamara, pince és egyéb hozzátartozandókkal — a földszinten.

2. **Egy szép nagy világos szoba** konyhával — földszint az udvaron.

3. **Egy udvari szoba** magános lakónak, iroda helyiségnek, raktárnak, vagy szobának műhelyül **azonnal kiadó.** — A 2. és 3. pont alattiak azonnal el is foglalhatóak, míg a többiek — megfelelő átalakítás után — Szent-Mihály napkor: **szept. 29-én.** A ház a város legforgalmasabb helyén van s azért a lakások különösen alkalmasok azoknak, kiknek érdekük, hogy a főpiacon legyenek s a kapu elé kirakatokat tehesse. Ezen helyiségek csak csendes foglalkozásu, gyermektelen családoknak, vagy magánosoknak adatnak ki!

4. **Raktárnak** — gabonának vagy bárminek — 3 nagy száraz, szellős pince-helyiség azonnal kiadó és átadható!

5. **Gabona kimérő** és elárúsító hely (kimérő hámbárokkal), kicsinyben való elárúsításhoz kiválóan alkalmas és nagyforgalmu hely.

6. **Nyílt bazárnak** — megegyezés szerint átalakítható — kapualj!

7. **Önálló lakás** külön udvarral és kerttel, konyha kertesnek különösen alkalmas, kintő és bővizű kút. Vidékről beköltözni akaró gazdálkodónak nagy udvarral. Fekereskedőnek, aki a hetipiacon vásárol be deszkát, fát és a helybeli iparosok stb.-nek elárúsítja, kiválóan alkalmas, mert szemben van a fapiacal, a jó karba helyezett Gábor-utcában. Egy nagy és két kisebb szoba, kamara, egy igen nagy, valamelyes műhelynek alkalmas nagy világos, szellős pincelakással; egy kisebb pince és egy földi pincével, istálló, szekérszín, nyitott és zárt sütő, sertés és csukol stb.-ivel felszerelve **azonnal vagy Szent-mihály naptól 3, vagy 6 évre kiadók** s azonnal elfoglalhatók.

Értekezhetni írásban vagy szóval a tulajdonosnál: **nagysolymosi**

Koncz Ármín gyógyszerészszel az irodájában Székelyudvarhelyt.

Hölgyközönség figyelmébe.

Van szerencsém az igen tisztelt hölgyközönség szives figyelmébe ajánlani, hogy Székelyudvarhelyt, Petőfi utca 8. sz. alatti lakásomon **női szabászati és varróintézetet** nyitottam, a hol az egyszerűbb és a legegészségszerűbb kiállítású női ruhákat is mérsékelt árban készítem. Szives pártolást kérve, vagyok tisztelettel: **Pál Lajosné.**

Egy javított fedeles kocsi

teljesen jó állapotban eladó **Dávid Gergely** kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 26. sz. — felelősség és jótállás mellett. Ócska kocsikat becsérel s készit ujakat és elvállal mindennemű javítást a legjutányosabb árért.

Ocsó

csemege szőlő

kapható

Szél Géza üzletében

Székelykeresztúrt.

Egy kosár bérmentve 2 K 60 fillér.

Mint gyógyviz osodahatásu.

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: **SENPÉTERY GERGELY** fűszer-, üveg-, porcellán- és diszműáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkinti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

Cimbalom iskola

öntanulásra.

Minden cimbalom kedvelő megtanulhat magányosan tanító nélkül cimbalmozni a **Kovács-féle** legújabb cimbalomiskolájából. Az iskola tartalma: 10 lecke, 10 rajzzal, 50 legújabb magyar nótával. Az iskola ára 10 korona. Kapható: **Kovács János** okl. cimbalomtanárnál Budapest, VII. Erzsébet-körut 5. sz.

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

Alapított: 1865.

o o o o női- és férfi divatruház Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám. o o o o
Legelőcsőbb bevásárlási forrás! **Gyors és pontos kiszolgálás!**

Alapított: 1865.

Üzletemet az eddigi helyiség jobb szárnyába helyeztem át!

Együttal a n. é. közönség igényeinek megfelelőleg tetemesen megnagyobbítottam és dusan felszereltem mindennemű női- és férfi divatárakkal.

Férfi- és iskolai fugyermek kész öltönyökben nagy választék, legelőcsőbb árak!

Tavaszi és nyári divatcikkek dus raktára. o o o

Férfi- és női ruhák teljes elkészítése elsőrendű műtermekben! o o o

Menyasszonyi o kelengyék nagy választékban! o

Allandó nagy választék bluz- és ruha selymekben féláron is alul!!

Legnagyobb o raktár férfi és fiu ruháknak v a l ó posztókban, páratlan ocsó árakban, kiváló minőségekben! o o

Férfi és fiu kész-ruhák áruház. Ezen ágban a legvégsőig menő ocsó árakat biztosítom, miért is különösen bátor vagyok az elősoroltakra fölhipni a közfigyelmet!

Férfi, női és gyermek cipők kiváló minőségben, versenyen kívüli árakban! o o

Csinos női- és férfi sport, tennis és torna-cipők dus választékban.

Illatszerek, szappanok, ruha- és hajkefék! o o

Uti bőröndök és kézi-táskák. o o

438—904.

Versenytárgyalási hirdetmény

a székelyudvarhelyi m. kir. állami kő- és agyagipari szakiskola részére szállítandó tüzifa beszerzésére.

1. A szállítás tárgya: fűtéshez való hasábos száraz bükk-, vagy gyertyánfa.
2. Mennyiség: 350 - 400 köbméter.
3. Szállítási határidő: 1905. január hó 1-től a szükséghez mért mennyiségben.
4. Az ajánlatban a szállítandó faanyag származási helye kiteendő.
5. A fának a helyszínére való bérmentes szállítása, valamint minőség tekintetében való kifogástalan volta kívántatik.
6. A legelőnyösebb ajánlkozóval kötött szerződés a szakiskola részére csak a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur jóváhagyása után lesz érvényes.
7. Ajánlkozók zárt ajánlataikat **f. évi október hó 3-án délelőtt 10 óráig** tartoznak az intézet igazgatóságához beadni. Az ajánlatban kiteendő, hogy ajánlkozók az összes feltételeket ismerik és azokat magukra nézve kötelezőknek tekintik.
8. Az ajánlatokhoz bánatpénz fejében a szállítási összérték 5 százaléka készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban melléklendő.
9. A versenytárgyalás **f. évi október hó 3-án délelőtt 10 órakor** a szakiskola igazgatósági irodájában fog megtartatni, mely versenytárgyalás nyilvános.
10. Az ajánlatok „Ajánlat a székelyudvarhelyi m. kir. áll. kő- és agyagipari szakiskola fűtőfa beszerzésére” jelzéssel a szakiskola igazgatóságához küldendők be.

Székelyudvarhely, 1904. szeptember hó 22-én.

A szakiskola igazgatósága.

PÉNZ

Előzetes költség nélkül

4%-OS

törlesztéses kölcsönöket

nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzintézetektől a földbirtok és ingatlan értékű I. és II. helyre 15 - 65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül

1—15 évig terjedő időre gyorsan diszcreten.

Bank- és magánadósságok konvertálása.

Készítünk tervezeteket különféle ujonnan alapítandó vállalatokról, valamint finanszírozzuk is ezeket. — Elvállalunk technikai és geológiai véleményezéseket hites szakértők által: foglalkozunk fennálló vállalatok részvénytársasággá való átalakításával.

Meller Lajos és társa Budapest, VI. Teréz-körut 32. (Törvényszékileg bejegyzett cég.) (Válasz bélyeg.)